

SFS 1973: 118

Utkom från trycket
den 12 april 1973

Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429);

given Stockholms slott den 2 mars 1973.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott att i fråga om rättshjälpslagen (1972:429) förordna,

dels att 1, 9, 17, 19, 20, 22, 24–26, 31, 33, 37 och 38 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att nuvarande 41–44 §§ skall betecknas 46–49 §§ och att nuvarande 45 § skall betecknas 51 §,

dels att rubriken närmast före 41 § skall sättas närmast före 46 § och att rubriken närmast före 44 § skall sättas närmast före 49 §,

dels att i lagen skall införas sex nya paragrafer, 41–45 och 50 §§, och närmast före 41 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

1 § Rättshjälp enligt denna lag utgår såsom *allmän rättshjälp* (6–34 §§), *rättshjälp åt misstänkt i brottmål* (35–40 §§), *rättshjälp genom offentligt biträde* (41–45 §§) och *rådgivning* (46–48 §§).

9 § Vid allmän rättshjälp betalar staten kostnaderna i den rättsliga angelägenhet som rättshjälpen avser. Bestämmelser om att den rättssökande har att själv helt eller delvis betala kostnad för rättshjälp finns i 16 § andra stycket och 27 § första stycket andra punkten.

Såsom kostnad för rättshjälpen anses den rättssökandes kostnad för

1. biträde som varit behövt för tillvaratagande av den rättssökandes rätt,

2. bevisning vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen samt nödvändig utredning i angelägenhet, som kan komma under sådan domstols prövning eller som skall prövas av skiljemän,

3. utredning i angelägenhet som skall prövas av förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet om utredningen är skäligen påkallad för tillvaratagande av den rättssökandes rätt och ej kan erhållas genom myndigheten,

4. resa och uppehälle för den rättssökande eller hans ställföreträdare och för värdare eller annan, som måste anlitas, i samband med inställelse inför domstol eller annan myndighet, om personlig inställelse

¹ Prop. 1972:132, JuU 1973:1, rskr 1973:21.

alagts, eller i samband med inställelse för blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap.

5. avgift som enligt expeditionskungörelsen (1964:618) utgår för ansökan om expedition vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen, dock ej i fråga om sådan rätts expedition som utfärdas endast på särskild begäran om icke expeditionen begäres innan tiden för fullföljd av talan gått till ända, samt avgift som utgår enligt exekutionsavgiftskungörelsen (1971:1027).

6. kungörelse i mål eller ärende vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen.

7. vad av allmänna medel utgått i ersättning till tolk eller stenograf eller i ersättning enligt 4 eller 5 § lagen (1958:642) angående blodundersökning m.m. i mål om äktenskaplig börd eller vid utredning av faderskapet till barn utom äktenskap eller enligt föreskrift i rättegångsbalken eller 3 § första stycket nämnda lag för bevisning som rätten självant föranstaltat om.

Såsom kostnad för bevisning enligt andra stycket 2 anses ej den rättsökandes kostnad för blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap.

17 § Ersättning till biträde samt för bevisning och annan utredning skall i fall som avses i 16 § bestämmas som om kostnaden skolat utgå av allmänna medel enligt denna lag.

I mål eller ärende vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen fastställes ersättningen till biträdet av domstolen. I annat fall fastställes biträdesersättningen av rättshjälpsnämnden, om den rättsökande eller biträdet begär det eller rättshjälpsnämnden självant upptager ersättningsfrågan till prövning.

19 § Bifalles ansökan om allmän rättshjälp, fastställer rättshjälpsnämnden samtidigt det för sökanden gällande maximibeloppet. Kan sökanden ej själv eller genom någon som i tjänsteställning eller annars lämnar honom bistånd behörigen tillvarataga sin rätt, får rättshjälpsnämnden på sökandens begäran förordna biträde.

När biträde kan förordnas enligt 20 kap. 19 § föräldrabalken, förordnas ej biträde enligt denna lag.

20 § Sedan beslut meddelats om allmän rättshjälp, betalas därefter uppkommande kostnader av allmänna medel. Har allmän rättshjälp lämnats enligt 16 § första stycket, utgår biträdesersättningen även för denna del av uppdraget av allmänna medel.

I fråga om ersättning som avses i 9 § andra stycket 7 skall rätten, i stället för att enligt 18 kap. 13 § rättegångsbalken ålägga den som beviljats allmän rättshjälp betalningsskyldighet, förklara att ersättningen utgör en kostnad för rättshjälpen.

22 § Biträde har rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget krävt. Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, centralmyndigheten fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av ersättning.

Har biträde genom vårdslöshet eller försummelse föranlett kostnad för rättshjälpen, skall detta beaktas vid ersättningsbestämmande.

Ersättning till biträde fastställs i mål eller ärende vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen av domstolen. Biträdesersättning i annat fall fastställs av rättshjälpsnämnden.

24 § I den mån ej särskilda föreskrifter gäller, utgår ersättning för bevisning i mål eller ärende vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen med skäligt belopp enligt domstolens bestämmande.

25 § I angelägenhet, som ej handlägges vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen, beslutar biträde om utredning. Har biträde ej förordnats, beslutar rättshjälpsnämnden.

Den som medverkat vid utredning som avses i första stycket har rätt till ersättning enligt föreskrifter som Konungen meddelar. Ersättningen bestäms av rättshjälpsnämnden.

26 § Ersättning som avses i 9 § andra stycket 4 utgår enligt bestämmelser som Konungen meddelar.

Ersättning enligt första stycket bestäms av den myndighet inför vilken inställelsen sker. Vid inställelse för blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper i mål om äktenskaplig börd eller faderskapet till barn utom äktenskap bestäms ersättningen av domstolen.

31 § I fråga om part som åtnjuter allmän rättshjälp i mål eller ärende vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen äger bestämmelse i lag om parts rättegångskostnad tillämpning i fråga om kostnaderna för rättshjälpen. Motpart eller annan som är ersättningskyldig för sådana kostnader skall åläggas att utge ersättningen till statsverket.

Vinner makar efter gemensam ansökan boskillnad, hemskillnad eller äktenskapsskillnad och har ena maken åtnjutit allmän rättshjälp, skall rätten, om det ej med hänsyn till omständigheterna är obilligt, ålägga andra maken att betala statsverket hälften av kostnaderna för rättshjälpen.

Skall i annat fall beslut meddelas om fördelning av kostnader mellan parter, äger därom gällande bestämmelser motsvarande tillämpning i fråga om kostnaderna för allmän rättshjälp åt part. Därvid skall betalningsskyldighet åläggas mot statsverket för dessa kostnader i deras helhet eller till viss kvotdel utan angivande av bestämt belopp.

33 § Ersättning som motpart eller annan enligt 31 § betalat till statsverket för kostnader för allmän rättshjälp skall utges till den som erhållit rättshjälpen i den mån ersättningen överstiger kostnaderna minskade med vad som erlagts i kostnadsbidrag.

Har allmän rättshjälp beviljats sökande i ärende angående verkställighet enligt utsökningslagen (1877:31 s. 1), äger bestämmelserna i första stycket om ersättning motsvarande tillämpning i fråga om exekutionsavgift som i ärendet uttagits hos motparten.

37 § I fråga om förmåner vid rättshjälp enligt 36 § äger 9 § andra stycket 2, 4 och 5, 20 § första stycket samt 24 och 26 §§ motsvarande tillämpning.

38 § Bestämmelserna i rättegångsbalken om skyldighet för tilltalad eller annan att till statsverket återbetala kostnad som enligt rättens beslut utgått av allmänna medel äger motsvarande tillämpning i fråga om kostnad för rättshjälp enligt 36 §.

I fall som avses i 19 § andra stycket lagen (1946:804) om införande av nya rättegångsbalken, 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott, 14 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, 7 och 13 §§ lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet samt 39 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom gäller vad där är föreskrivet.

Rättshjälp genom offentligt biträde

41 § Offentligt biträde kan förordnas i mål eller ärende

1. hos utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden angående intagning enligt 8 eller 9 § eller utskrivning enligt 16 eller 19 § lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall,

2. hos beslutsnämnd eller psykiatriska nämnden angående inskrivning i eller utskrivning från vårdhem eller specialsjukhus enligt lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda eller placering av särskolelev enligt 28 § samma lag,

3. hos förvaltningsdomstol angående tvångsintagning i allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare enligt 18 eller 55 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård eller kvarhållande enligt 45 § samma lag,

4. angående omhändertagande för samhällsvård enligt 29 § barnavårdslagen (1960:97) eller utredning enligt 30 § samma lag eller angående sådan samhällsvårds slutliga upphörande enligt 42 § samma lag,

5. hos förvaltningsdomstol angående intagning i eller utskrivning från ungdomsvårdsskola enligt barnavårdslagen (1960:97),

6. hos utlänningsnämnden enligt utlänningslagen (1954:193),

7. angående förpassning eller utvisning enligt utlänningslagen (1954:193),

8. angående avvisning enligt utlänningslagen (1954:193), dock ej hos polismyndighet, såvida icke utlämningen enligt 35 § samma lag hållits i förvar längre än en vecka,

9. angående verkställighet enligt utlänningslagen (1954:193), om underställning skett hos centrala utlänningsmyndigheten med stöd av 58 § andra stycket samma lag eller om utlämningen enligt 35 § samma lag hållits i förvar längre än en vecka,

10. angående uppehållstillstånd, om utlänningsnämndens yttrande på grund av 12 § första stycket utlänningslagen (1954:193) skall inhämtas,

11. angående föreskrifter som meddelas enligt 9 eller 34 § utlänningslagen (1954:193),

12. angående hemsändande av utlämning med stöd av 71 § första stycket utlänningslagen (1954:193),

13. angående förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 26 kap. brottsbalken.

14. angående återintagning i anstalt enligt 29 eller 30 kap. brottsbalken.

15. angående verkställighet utomlands av frihetsberövande påföljd enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. eller lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

16. angående utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling.

17. angående kastrering enligt lagen (1944:133) om kastrering eller sterilisering enligt lagen (1941:282) om sterilisering, om giltigt samtycke till åtgärden ej lämnats.

42 § Offentligt biträde skall utses för den som åtgärden avser, om det behövs för tillvaratagande av dennes rätt. Vid bedömningen av behovet skall särskilt beaktas om i väsentligt hänseende motstridiga sakuppgifter lämnats under utredningen eller betydelsefulla sakförhållanden i övrigt är oklara.

43 § Offentligt biträde förordnas av rättshjälpsnämnd efter ansökan av den som åtgärden avser eller anmälan av den myndighet som handlägger målet eller ärendet.

Förordnande gäller även när talan fullföljes eller meddelat beslut underställes annan myndighets prövning eller saken överlämnas till annan myndighets avgörande.

Ansökan eller anmälan upptages av den rättshjälpsnämnd inom vars verksamhetsområde den som åtgärden avser är bosatt eller, i fråga om den som ej är bosatt i landet, av den rättshjälpsnämnd som Konungen bestämmer.

Ansökan eller anmälan får upptagas av annan rättshjälpsnämnd än som följer av tredje stycket, om nämnden finner särskilda skäl föreligga.

44 § Har den som åtgärden avser till offentligt biträde själv föreslagit någon som är lämplig, skall denne förordnas, om ej hans anlitande skulle medföra avsevärt ökade kostnader eller i övrigt särskilda skäl föranleder annat.

I fråga om offentligt biträde äger bestämmelserna i 21 § andra och tredje styckena, 22 § första och andra styckena samt 23 § motsvarande tillämpning.

Ersättning till offentligt biträde fastställs av rättshjälpsnämnden och utgår av allmänna medel.

45 § I mål eller ärende som avses i 41 § får offentligt biträde föranstaltas om sådan utredning som är skäligen påkallad för tillvaratagande av dens rätt som åtgärden avser och som ej kan erhållas genom myndighet som handlägger målet eller ärendet. Har offentligt biträde ej utsetts, får rättshjälpsnämnd som avses i 43 § på ansökan av den som åtgärden avser besluta om utredning.

Den som efter beslut av offentligt biträde eller rättshjälpsnämnd medverkat vid utredning har rätt till ersättning av allmänna medel enligt bestämmelser som Konungen meddelar. Ersättningen fastställs av rättshjälpsnämnden.

50 § Bestämmelserna i denna lag om angelägenhet, som skall prövas av förvaltningsmyndighet, gäller även sådant ärende vid allmän domstol, krigsrätt eller arbetsdomstolen, som avser domstolens förvaltande verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att esterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 2 mars 1973.

GUSTAF ADOLF

(L.S.)

LENNART GEIJER

(Justitiedepartementet)

